

3. Eerste prijsuitreiking

Tijdens een plechtige openbare zitting, die op zaterdag 1 december 2001 plaats had in het Paleis der Academiën, werd de Prijs Dr. José Daels 2001 uitgereikt aan Dr. J. Deprest voor zijn inzending met als titel: "Towards an endoscopic intra-uterine treatment for congenital diaphragmatic hernia: preclinical experimental studies".

Confrater A.F. De Schaepdryver, gewezen Voorzitter, stelde Dr. José Daels aldus aan de genodigden voor:

Het is zowel een voorrecht als een genoegen u het leven en werk van de stichter van de nieuwe, jaarlijkse "Prijs Dr. José Daels voor wetenschappelijk onderzoek ten bate van de gezondheid van moeder en kind tijdens de zwangerschap en bij de geboorte", in het kort te mogen belichten.

José Daels werd op 28 juli 1914 te Gent geboren als tweede kind en eerste zoon van het gezin Frans Daels. Zijn overgrootvader was koperbewerker te Diest, zijn grootvader apotheker te Antwerpen, zijn vader hoogleeraar in de verloskunde en gynaecologie te Gent. Na Grieks-Latijnse Humaniora aan het Gentse St.-Barbaracollege, waar zijn inbreng in het befaamde Deschamps-koor – eerst als sopraan, vervolgens als tenor – zeer gewaardeerd werd, promoveerde hij in 1939 aan de Alma Mater van zijn

geboortestad tot dokter in de Genees-, Heel- en Verloskunde, met grote onderscheiding, en het daaropvolgende jaar tot licentiaat in de Lichamelijke Opvoeding, waarbij zijn krachtige afstoot en grote lichaamslengte hem toelieten in menige zwemcompetitie bij de finish als eerste aan te tikken.

Gedurende zijn medische studies was hij als leerling-assistent werkzaam op het Heymans Instituut voor Farmacodynamie en Therapie, waar zijn onderzoek over de fysiologie en farmacologie van de uterus spier achtereenvolgens bekroond werd met de Boddaert-Prijs van de Faculteit der Geneeskunde en met de titel van laureaat van de Universitaire Wedstrijd en van de Wedstrijd voor Reisbeurzen van de Regering. Hij was ook laureaat van onze Academie en van de Alvarenga-Prijs van de Académie de Médecine de Paris, en geaggregeerde van het Hoger Onderwijs in de Verloskunde en Gynaecologie.

De gewettigde betrachting van José Daels een universitaire loopbaan uit te bouwen zou evenwel tweemaal op dramatische wijze worden genuikt, én toen een extreem gedreven vader weigerde hem voor een permanente aanstelling aan de medische faculteit voor te dragen, omdat de zoon zijn politieke keuze niet volgde, én toen op het einde van de Tweede Wereldoorlog de veroordeling van de vader op schromelijk onrechtvaardige wijze zijn echtgenote, oudste zoon en de drie jongste, nog minderjarige zonen trof. De herhaalde pogingen van naijverige en opgehitste lieden om de medische praktijk van de jonge specialist onmogelijk te maken, werden evenwel telkens door de bewoners van de nabijgelegen Hoveniersberg-volksbuurt – waarvan hij de ziekenzorg op zich had genomen – en door de geallieerde militaire overheid verhinderd.

Als broodwinner van het zwaar getroffen gezin zou José Daels zich voortaan ten volle aan zijn taak van obstetricus en gynaecoloog wijden, van 1944 tot 1957 in de kliniek “Toevlucht van Maria” en van 1957 af als dienstoverste van de door hem naar eigen inzicht opgerichte materniteit in het ziekenhuis “Maria Middelaars”.

Dr. José Daels bleef 40 jaar lang dag en nacht op post en huwde pas toen hij 60 jaar was met, naar eigen zeggen, zijn beste vroedvrouw. Er waren nachten van vijf tot zeven bevallingen en jaren van 2000 baby's. Zelf kreeg het echtpaar twee dochters.

In de wereld van de Vlaamse geneeskunde is José Daels door zijn kunde en toewijding – drie generaties Vlaamse moeders bevielen in zijn handen bij ruim 50.000 bevallingen – een begrip geworden.

Op de vraag naar bijzondere herinneringen aan bepaalde kinderen die in zijn handen werd geboren, luidt het antwoord: “Mijn bijzondere herinneringen zijn ontelbaar. Omdat ik telkens heb gedeeld in de unieke ver-

rukking en het geluk van de moeder en de vader. De dankbaarheid in hun ogen ... dat is niet te verwoorden. Dat is ... de ultieme emotie. Het was voor mij een voorrecht dat elke dag te mogen meemaken”.

Op grond van zijn grote ervaring en 50 jaar medewerking aan de prenatale werkzaamheden van het “Nationaal Werk voor Kinderwelzijn” en van “Kind en Gezin”, pleitte José Daels ononderbroken en met aandrang voor het verzekeren, aan moeder en kind, van een optimaal pre- en post-partum, inzonderheid voor volledige en vergoede rust tijdens de zwangerschap, “omdat tekort aan rust de ongeboren vrucht schaadt, zeker in de eerste en belangrijkste weken van de zwangerschap, waarbij genoemde vergoeding door het wegvallen van de hoge verzorgingskosten van premature baby’s meer dan gecompenseerd zou worden”.

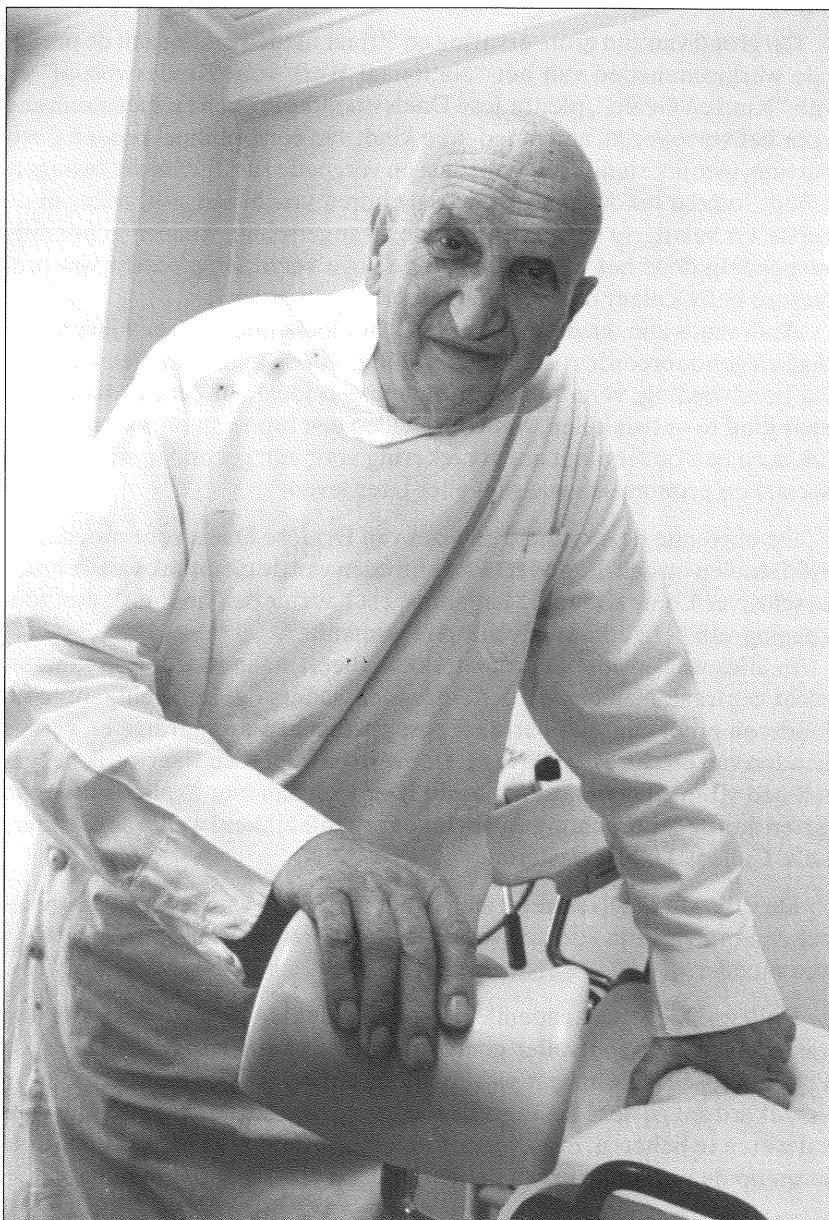
Anderzijds zou, naar eigen zeggen, “het toekennen van een jaar volledige en gehonoreerde rust na de bevalling, aan de jonge moeder toelaten, via borstvoeding, verzorging, knuffelen, een ideale affectieve band met haar kind te ontwikkelen, wat voor beiden een bron van onnoemelijk geluk is en een onvervangbare verzekering voor een gezonder en derhalve sociaal en economisch waardevoller later leven”.

De blijvende bezorgdheid en inzet van Dr. José Daels voor moeder en kind stoelen op een diep overtuigd bijtreden van de uitspraak van de Franse schrijver Louis Aragon: “La femme est l’avenir de l’homme”, met toevoeging van “et l’enfant l’avenir de l’humanité”.

In alles wat op José Daels betrekking heeft staan moeder en kind terecht centraal. Namens de tienduizenden vaders die hun echtgenote en kinderen prenataal, sub partu en post partum aan de vaardige en veilige handen van Dr. José Daels (Fig 1.) toevertrouwen – en waartoe ik het geluk had vijfmaal te behoren -, hecht ik er toch aan hier expliciet uiting te geven aan de grote achting en blijvende erkentelijkheid welke deze vaders t.a.v. Collega Daels koesteren.

De Prijs Dr. Daels situeert zich in het verlengde van de levenslange inzet en zorg van zijn stichter voor het ongeboren en pasgeboren kind en zijn moeder.

Collega Daels, de Academie prijst zich gelukkig 60 jaar na de stichting van de naar uw grootvader genoemde Prijs Apotheker Frans Daels, de Prijs Dr. José Daels in haar patrimonium te mogen opnemen. Wees ervan verzekerd dat zij deze belangrijke toegevoegde waarde op passende wijze zal weten te beheren, erop vertrouwend uw echtgenote en uzelf nog vele jaren op de uitreiking ervan in haar midden te mogen begroeten.

Dr. José Daels